

ROBERT A. HEINLEIN

STRĂIN ÎNTR-O LUME STRĂINĂ

Traducere din limba engleză
de Gabriela Petrilă

Cuprins

<i>Prefață</i>	9
Partea întâi	
Originea lui prihănită	13
Partea a doua	
Moștenirea lui absurdă	129
Partea a treia	
Educația lui excentrică	401
Partea a patra	
Carierea lui scandaloașă	555
Partea a cincea	
Destinul său fericit	647

Capitolul 1

A fost odată ca niciodată, la începuturile lumii, un marțian pe nume Smith.

Valentine Michael Smith era la fel de real ca impozitele, însă era singurul reprezentant al unei rase.

Prima expediție umană de pe Pământ pe Marte a fost pusă la punct pornindu-se de la principiul că, în spațiu, cel mai mare pericol pentru om este omul însuși. În vremea aceea, la doar opt ani terestri de la întemeierea primei colonii umane pe Lună, orice călătorie interplanetară efectuată de oameni trebuia inevitabil să fie făcută pe orbite obositoare cu cădere liberă, semielipse dublu tangente – de pe Pământ până pe Marte două sute cincizeci și opt de zile, la fel și pentru călătoria de întoarcere, plus alte patru sute cincizeci și cinci de zile de așteptare pe Marte pentru deplasarea celor două planete înapoi în poziții relative care să permită formarea orbitei dublu tangente – în total, aproape trei ani terestri.

Pe lângă faptul că dura obositor de mult, călătoria era și foarte riscantă. Doar realimentând la o stație spațială și schimbându-și după aceea cursul aproape de atmosfera Pământului – doar așa putea *Envoy*, acel sicriu zburător primitiv, să ajungă la destinație. Odată ajunsă pe Marte, se putea întoarce pe Pământ. Asta dacă nu se prăbușea la asolizare, dacă găsea apă pe Marte pentru a-și umple rezervoarele de masă de reacție, dacă pe Marte se putea găsi un anumit fel de mâncare, dacă o mie de alte lucruri nu mergeau prost.

Însă pericolul fizic era considerat mai puțin important decât stresul psihologic. Opt oameni înghesuiți laolaltă

ca niște maimuțe vreme de aproape trei ani terestri se vedeau nevoiți să se înțeleagă mult mai bine decât se înțeleg de obicei ființele umane. Pe baza unor experiențe anterioare, un echipaj format numai din bărbați s-a considerat a fi o soluție nesănătoasă și instabilă din punct de vedere social. S-a stabilit că varianta optimă constă în patru cupluri căsătorite, atâta timp cât specialitățile necesare puteau fi găsite într-o asemenea combinație.

În privința alegerii echipajului, Universitatea din Edinburgh, principalul contractant, a încheiat un sub-contract cu Institutul de Studii Sociale. După ce a renunțat la voluntarii care nu corespundeau ca vârstă, stare de sănătate, mentalitate, instruire sau temperament, Institutul încă mai avea peste nouă mii de candidați, fiecare perfect sănătos la minte și la trup și având cel puțin una dintre competențele speciale necesare. Era de așteptat ca Institutul să comunice mai multe variante de posibile echipaje formate din patru cupluri compatibile.

Însă nu s-a găsit un asemenea echipaj. Principalele calificări necesare erau: astronaut, medic generalist, bucătar, mecanic, comandant de navă, semantician, inginer chimist, inginer electronist, fizician, geolog, biochimist, biolog, inginer atomist, fotograf, specialist în hidroponică, inginer specialist în rachete. Fiecare membru al echipajului trebuia să posede mai mult de o calificare sau să poată dobândi în timp competențe suplimentare. Erau sute de combinații posibile a câte opt persoane având aceste calificări; s-au găsit chiar și trei combinații de patru cupluri căsătorite având calificările necesare, plus sănătate și inteligență, dar în toate cele trei cazuri, experții în dinamica grupurilor care s-au ocupat de evaluarea factorilor temperamentalii în vederea stabilirii compatibilității s-au lăsat păgubași, fiind absolut îngroziți de rezultate.

Principalul contractor a sugerat scăderea nivelului de compatibilitate; inflexibil, Institutul s-a oferit să returneze onorariul de un dolar. Între timp, un programator al

cărui nume nu a fost înscris în arhive a creat un program care să caute echipaje de trei cupluri. A găsit câteva zeci de combinații compatibile, fiecare definită de acele trăsături de care cuplul avea nevoie pentru a completa echipajul. Între timp, computerele au continuat să prelucreze datele modificate, având în vedere că, dintre voluntari, unii muriseră sau se retrăseseră, apăruseră alții noi etc.

Se pare că Michael Brant, căpitan licențiat în științe, comandor în rezervă, pilot (licență pe termen nelimitat) și, la treizeci de ani, veteran al expedițiilor pe Lună, avu-se în interiorul Institutului pe cineva dispus să-i caute numele unor candidate necăsătorite care, împreună cu el, să poată completa un echipaj. După care acel cineva să combine numele lui cu numele candidatelor și să le treacă prin diferite programe computerizate, pentru a vedea dacă respectiva combinație ar fi acceptabilă. Se pare că rezultatul l-a făcut pe căpitan să ia un avion spre Australia și să o ceară în căsătorie pe Winifred Coburn, o fată bătrână urâtă, doctor în semantică, cu nouă ani mai în vârstă decât el. Arhivele Carlsbad o înfățișează cu o expresie de jovialitate liniștită, dar lipsită de farmec.

Sau poate că Brant a acționat fără să aibă informații din interior, doar ca urmare a acelei îndrăznele intuitive de care este nevoie pentru a conduce o expediție. În orice caz, luminițele au licărit, iar cartelele perforate au țâșnit – fusese găsit un echipaj pentru *Envoy*:

Căpitanul Michael Brant: comandant-pilot, astronaut, ajutor de bucătar, fotograf secund, inginer specialist în rachete;

Dr. Winifred Coburn Brant, 41 de ani: semantician, asistentă medicală, responsabilă cu aprovizionarea, istoric;

DI Francis X. Seeney, 28 de ani: secund, copilot, astronaut, astrofizician, fotograf;

Dr. Olga Kovalic Seeney, 29 de ani: bucătar, biochimist, specialist în hidroponică;

Dr. Ward Smith, 45 de ani: medic generalist și chirurg, biolog;

Dr. Mary Jane Lyle Smith, 26 de ani: inginer atomist, tehnician electronist și electrician;

Dl Serghei Rimsky, 35 de ani: inginer electronist, inginer chimist, mecanic și responsabil cu aparatura, specialist în criologie;

Dna Eleanora Alvarez Rimsky, 32 de ani: geolog și selenolog, specialist în hidroponică.

Echipajul întrunea astfel toate calificările necesare, deși, în unele cazuri, calificările secundare fuseseră dobândite, printr-o pregătire intensivă, în ultimele săptămâni dinaintea decolării. Și, mai important, aveau temperamente compatibile.

Poate chiar prea compatibile.

Nava *Envoy* a plecat la timp, fără probleme. La începutul călătoriei, rapoartele ei zilnice erau preluate cu ușurință de ascultători privați. Dar pe măsură ce se îndepărta, iar semnalele deveneau tot mai slabe, au început să fie preluate și retransmise de sateliții radio ai Pământului. Membrii echipajului păreau să fie sănătoși și fericiți. Singura problemă mai gravă a fost o micoză care i-a dat bătăi de cap domnului doctor Smith. În rest, echipajul s-a adaptat repede la imponderabilitate, așa că după prima săptămână s-a renunțat la pastilele împotriva grețurilor. Dacă au existat probleme disciplinare, căpitanul Brant a luat decizia să nu le raporteze pe Pământ.

Envoy și-a fixat o orbită de staționare chiar în interiorul orbitei lui Phobos și a petrecut două săptămâni făcând cercetări fotografice. Apoi căpitanul Brant a transmis prin radio: „Vom încerca să asolizăm pe Marte mâine la ora 12.00 GST, chiar la sud de Lacus Soli.”

A fost ultimul mesaj primit de la echipajul navei *Envoy*.

Capitolul 2

A mai trecut un sfert de secol pământesc până ce oamenii au ajuns să viziteze din nou planeta Marte. După șase ani de la dispariția navei *Envoy*, cu ajutorul financiar al Geographic Society și La Société Astronautique Internationale, drona de cercetare *Zombie* a traversat spațiul, și-a fixat o orbită pentru perioada de așteptare, după care s-a întors pe Pământ. Fotografiiile realizate de vehiculul-robot înfățișau locuri deloc îmbietoare după standardele umane; iar datele înregistrate confirmau bănuiala că atmosfera marțiană era rarefiată și nefavorabilă vieții oamenilor.

Însă imaginile surprinse de *Zombie* arătau în mod clar că presupusele „canale” de pe suprafața planetei erau într-o anumită măsură lucrări de inginerie, iar alte detalii nu puteau fi interpretate altfel decât ca fiind ruine ale unor orașe. În mod sigur s-ar fi organizat imediat o expediție de amploare, cu oameni la bord, dacă nu ar fi izbucnit al Treilea Război Mondial.

Însă războiul și întârzierea provocată de acesta au dus în cele din urmă la pregătirea unei expediții mult mai puternice și mai sigure decât aceea a navei dispărute *Envoy*. Folosind sistemul de propulsie Lyle, *Champion* – o navă a Federației cu un echipaj format exclusiv din bărbați (optsprezece astronauți cu experiență), și care transporta un număr și mai mare de coloniști, de asemenea bărbați – a traversat spațiul în doar nouăsprezece zile. *Champion* a asolizat pe Marte chiar la sud de Lacus Soli, deoarece căpitanul Van Tromp intenționa să caute nava *Envoy*. Această a doua expediție a transmis zilnic

către Pământ rapoarte prin radio, însă trei dintre ele nu au atras numai interesul oamenilor de știință, ci pe cel al tuturor oamenilor.

Primul: „Localizat nava *Envoy*. Niciun supraviețuitor.”

Al doilea mesaj, care a zguduit lumea: „Marte este locuită.”

Al treilea: „Corecție la raportul 23-105 – localizat un supraviețuitor din *Envoy*”.

Capitolul 3

Căpitanul Willem Van Tromp era un om cumsecade și cu judecată limpede. A continuat să transmită prin radio: „Pasagerul meu nu trebuie – repet, nu trebuie – să fie expus stresului unei primiri publice. Asigurați un transportor gravitațional, o targă, o ambulanță și o escortă înarmată.”

Van Tromp l-a trimis pe chirurgul navei, doctorul Nelson, să se asigure că Valentine Michael Smith fusese instalat într-o rezervă a Centrului Medical Bethesda, transferat cu grijă într-un pat hidraulic și că pușcașii marini îi asigurau protecția împotriva celor din afară. Iar el a plecat să participe la o ședință extraordinară a Înalțului Consiliu Federal.

În momentul în care Valentine Michael Smith era așezat în pat, Ministrul Suprem al Științei spunea, morocănos:

– Căpitane, sunt convins că, în calitatea dumneavoastră de comandant militar al unei expediții care a avut, fără îndoială, în primul rând un caracter științific, aveți dreptul să solicitați îngrijiri medicale mai neobișnuite pentru a proteja o persoană aflată temporar în grija dumneavoastră, însă nu înțeleg de ce găsiți de cuviință să vă amestecați în chestiuni ce țin de activitatea departamentului meu. În definitiv, Smith este o adevărată comoară de informații științifice!

– Da. Presupun că așa este, domnule.

– Atunci de ce...

Ministrul Științei se opri și se întoarse spre Ministrul Suprem pentru Pace și Securitate Militară.

— David... Evident, e clar că problema asta este acum în aria mea de competență. Vrei să le dai oamenilor tăi instrucțiunile necesare? În definitiv, niște personalități ca profesorul Kennedy și doctorul Okajima, ca să nu mai spun de alții, nu pot fi lăsați să aștepte la nesfârșit. Nu vor accepta așa ceva.

Ministrul pentru Pace nu răspunse, dar se uită iscoditor spre căpitanul Van Tromp.

— Nu, domnule, spuse căpitanul clătînând din cap.

— De ce nu? întrebă Ministrul Științei. Ați spus că nu este bolnav.

— Pierre, lasă-l pe domnul căpitan să explice, îl sfătui Ministrul pentru Pace. Ei bine, domnule căpitan...

— Smith nu este bolnav, domnule, îi spuse căpitanul Van Tromp Ministrului pentru Pace, dar nici nu se simte bine. Nu a mai fost până acum într-un câmp de 1 g. Acum cântărește de două ori și jumătate mai mult decât în mod normal, iar mușchii lui nu pot face față. Nu este obișnuit cu presiunea normală a Pământului. De fapt, nu este obișnuit cu *nimic* de pe Pământ, iar efortul de adaptare pare să fie prea mare pentru el. Fir-ar să fie, domnilor, până și eu mă simt frânt de oboseală din cauza revenirii la 1 g – iar eu m-am născut pe planeta asta!

Ministrul Științei se uită la el disprețuitor.

— Dacă singura ta preocupare este oboseala provocată de accelerația gravitațională, te asigur, dragul meu căpitan, că am anticipat lucrul ăsta. Îi vom monitoriza cu mare atenție respirația și activitatea inimii. Nu suntem chiar lipsiți cu totul de imaginație și suntem foarte prevăzători. La urma urmei, și eu am fost în spațiu. Cunoscesența. Omul acesta, Smith, trebuie să...

Căpitanul Van Tromp simțea că e momentul pentru o criză de nervi. Putea da vina pe oboseală, o oboseală foarte reală, de altfel, de parcă tocmai ar fi ajuns pe Jupiter. Își dădea seama, cu o oarecare aroganță, că nici măcar un înalt consilier nu-și putea permite să adopte o

atitudine atât de inflexibilă față de comandantul primei expediții de succes pe planeta Marte.

Așa că îl întrerupse pufnind dezgustat:

— Hmm... „Omul acesta, Smith...” Acest „om!”... Nu vedeți că tocmai om nu e?

— Ce?

— Smith... nu... este... *om*...

— Cum? Ce vreți să spuneți, căpitane?

— Smith nu este *om*. Este o ființă inteligentă cu genele și descendența unui om, dar nu este om. E mai mult marțian decât om. Până la venirea noastră nu văzuse în viața lui o ființă umană. Gândește ca un marțian, simte ca un marțian. A fost crescut de o rasă care nu are nimic în comun cu noi – nici măcar nu au sex. Smith nu a văzut niciodată o femeie. Și nici de la venirea pe Pământ nu a văzut niciuna, dacă ordinele mi-au fost ascultate. Este om la origine, însă marțian prin mediul în care a crescut. Acum, dacă vreți să-l înnebuniți și să dați cu piciorul la această „comoară de informații științifice”, chemați-vă tâmpiții de profesori și puneți-i să-l zăpăcească la cap. Nu-l lăsați să-și revină, să se adapteze la balamucul acestei planete. Dați-i înainte și stoarceți-l ca pe o portocală. Nici că-mi pasă – eu mi-am făcut treaba!

Liniștea care urmă fu întreruptă de Secretarul General Douglas:

— Și ați făcut o treabă bună, căpitane. Sfatul dumneavoastră va fi cântărit. Vă asigur că nu vom face nimic în pripă. Dacă acest om – sau om-marțian – Smith are nevoie de câteva zile de adaptare, sunt conșvins că știința poate să mai aștepte. Deci ia-o mai ușurel, Pete. Să lăsăm pe altă dată subiectul ăsta, domnilor, și să trecem la alte probleme. Căpitanul Van Tromp este obosit.

— Există însă o chestiune care nu poate suferi amânare, spuse Ministrul Informațiilor Publice.

— Și care ar fi aceea, Jock?